

A bright yellow sun with rays is in the top left corner, surrounded by several stylized clouds in shades of blue and purple. The clouds have a striped or wavy texture.

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ 2

ЧАСТИНА 1

Видавництво

«Шарунки»
і посібники»

Надія Кравцова, Галина Сапун, Ольга Придаток

Українська мова та читання

Посібник для 2 класу
закладів загальної середньої освіти
(За програмою Р. Шияна)

Частина 1

TM

Тернопіль
Видавництво «Підручники і посібники»
2019

УДК 811.161.2(075.2)
К77

Літературний редактор: *Оксана Давидова*

Верстання: *Оксана Бучковська*

Художники: *Юлія Литвин, Людмила Бончак, Олена Демчак, Світлана Бедна*

Дизайн обкладинки: *Юлії Ливин*

Умовні позначення

- — завдання для читання
- — завдання для письма
- — дослідження мовних та літературознавчих явищ
- — загадки, ребуси, логічні завдання
- — завдання для роботи в парі чи групі
- — порядковий номер уроку

Кравцова Н.

К77 Українська мова та читання: посібн. для 2 кл. закладів загальної середньої освіти. У 4 ч. Ч. 1 / Н. Кравцова, Г. Сапун, О. Придаток. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2018. — 112 с.

УДК 811.161.2(075.2)

© Кравцова Н., Сапун Г., Придаток О., 2018

Державний Гімн України

Музика *Михайла Вербицького*
Слова *Павла Чубинського*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Привіт, учнівство другого класу!

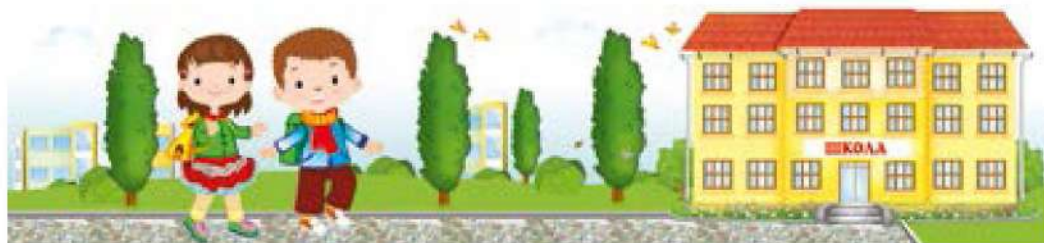
Я рада зустрітися з вами. Я — ваша подруга «УКРАЇНСЬКА МОВА».

За літо ви піросли і змужніли, добре відпочили. Тепер ми разом помандруємо до чарівного світу рідного слова. Я навчу вас правильно говорити і писати, швидко та вдумливо читати. Я допоможу вам стати грамотними. Бо ви — діти українського роду, майбутнє української держави.

У добру путь, до нових відкриттів!

ШКОЛА — НАШ ДІМ

1. УЧИСЯ, ДРУГОКЛАСНИКУ

Учися, другокласнику!
Відкрий науки світ.
Хай буде мрійним, радісним
в науку твій **політ**.

Сміливим будь відмінником,
та честю дорожи.

Шануй батьків та **вчителя**
і з **книгою** дружи.

Будь добрим, праці відданим,
та старших поважай.

Навчися мови рідної,
люби свій рідний край!

За Миколою Сингаївським

2. ● Про який день ідеться у вірші?
● До чого закликає автор другокласників?
● Прочитай останнє речення. Як ти розумієш ці слова?

☀ **Мудрим ніхто не народився, а навчився.**

3. З яким настроєм ви йдете до школи? Для чого потрібна школа?

Я мрію бути...

А я, коли виросту, обов'язково буду...

4. Прочитай виділені слова у вірші Миколи Сингаївського. Виразно вимов їх. Назви послідовно ланцюжок звуків у цих словах.

Пригадай!

5. ● Назви послідовно ланцюжок звуків у слові *школа*.
 ● Виконай завдання на вибір.
 ✓ Склади речення зі словом *школа*.
 ✓ Продовж речення: *У школі навчають ...*

Проскануй QR-код та виконай домашнє завдання.

ЩО МОЖЕ БУКВА

Була **арка** — став **аркан**,
 а із нього зріс **паркан**.
Песик персиком зробивсь,
кран у **крам*** перетворивсь.
 Був **сирок**, а став **синок**,
крук літав — і **кроком** став.
 Ось поглянь, була **рука**,
 а тепер тече **ріка**!

Кролик — ролик, рис — ірис!
Хто це водить нас за ніс?
От що буквочка одна
може! Просто дивина!

Любов Відута

**Крам — товар для продажу.*

2. На запитання «Чим цікаві виділені слова?» Даринка й Миколка відповіли по-різному. А яка твоя думка?

У словах
спочатку
збільшується
кількість
букв, а потім —
зменшується.

Одна буква
змінює
значення
слова.

3. Виконай завдання на вибір.

- ✓ Випиши з вірша парами слова, які відрізняються однією буквою, за зразком:

Зразок. Крук — крок.

- ✓ Випиши з вірша парами слова, у яких різна кількість букв, за зразком:

Зразок. Арка — аркан.

4. Виконай завдання на вибір.

- ✓ Прочитай слова. Вилучи один звук так, щоб утворилося інше слово. Запиши утворені слова.

Буряк, ірис, екран.

- ✓ Прочитай слова. Додай один звук так, щоб утворилося інше слово. Запиши утворені слова.

Лин, їжа, мак, оса.

Проскануй QR-код
та виконай домашнє завдання.

ВЕСЕЛЕ МІСТО АЛФАВІТ

1.

ВЕСЕЛЕ МІСТО АЛФАВІТ

Веселе місто Алфавіт.
Йому сьогодні наш привіт.
До нього нам лягає путь,
у ньому літери живуть.
Живуть там літери в словах,
а кожне слово — звір чи птах,
травиця чи барвистий цвіт.
Отож в похід за мною вслід!

Тамара Коломієць

2.

- Про яке місто йдеться у вірші?
- Як звуть мешканців веселого міста?

Пригадай! Алфавіт — це сукупність букв (літер) певної мови, розташованих у чітко визначеному порядку. Кожна буква має свою форму, назву і своє місце.

Алфавіт — абетка, азбука

Буква — літера

3.

- Обговоріть, навіщо потрібний алфавіт.
- Чи пам'ятаєш ти алфавіт? Назви всі букви української мови в алфавітному порядку.

Проскануй QR-код
та прослухай пісню про алфавіт.

Український алфавіт

Аа	Бб	Вв	Гг	Ґґ	Дд	Ее	Єє	Жж	Зз
(а)	(бе)	(ве)	(ге)	(ґе)	(де)	(е)	(є)	(же)	(зе)
Ии	Іі	Її	Йй	Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп
(и)	(і)	(ї)	(йот)	(ка)	(ел)	(ем)	(ен)	(о)	(пе)
Рр	Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч	Шш	Щщ
(ер)	(ес)	(те)	(у)	(еф)	(ха)	(це)	(че)	(ша)	(ща)
	Ь		Юю	Яя					
	(знак м'якшення)		(ю)	(я)					

- 4.
- Полічи, скільки букв у алфавіті.
 - Скільки букв позначають голосні звуки?
 - Скільки букв позначають приголосні звуки?
 - Назви букви, які позначають два звуки.
 - Назви букву, яка не позначає звука.

- 5.
- Відгадай слово за підказками.

Перша буква цього слова стоїть перед «ел». Друга буква стоїть між «ем» та «о». Третя буква в цьому слові в алфавіті стоїть одинадцятою. Четверта буква стоїть перед «ґ». П'ята буква стоїть між буквами «зе» та «і».

- Устав слово в прислів'я. Запиши.

З ручаїв — ріки, з ... — знання.

- Як ти розумієш прислів'я?

Проскануй QR-код
та виконай домашнє завдання.

РОСЛИНИ УКРАЇНИ

Соняхи, жоржина,
айстри і шипшина,
 васильки, **ромашки**,
 лілії, **волошки**,
 мальви, чорнобривці,
 звіробій, чорниці,
 м'ята і калина,
маки, горобина,
 півники, брусниця,
 грицики, суниця,
 нагідки, космеї,
 рожі, калатеї,
 примули, малина,
 рута та ожина —
 це усе рослини
 й квіти України.

Олеся Тоцька

2. ● Полічи, скільки назв рослин згадується у вірші.
 ● Прочитай виділені слова. Запиши їх в алфавітному порядку.

3.

АБЕТКА

Абетку, **Б**ач, **В**ивчають **Г**анна,
Данило, **Е**дик, **Є**ва, **Ж**анна.
Завчають: **И**ч, **І**ще, **Ї**жак,
Йосько, **К**омар — **Л**ітатъ **М**астак.
Напевне, **О**сінъ **П**рийдє **Р**анком:
Створив **Т**уман **У**же **Ф**іранку...
Хвалько **Ц**віркунчик, **Ч**апля, **Ш**пак
Щебечуть: **Ю**, **Я**, **Ь** (м'який знак).

Станіслав Бондаренко

4. ● Чим цікавий вірш Станіслава Бондаренка?
 ● Слѡва на яку літеру немає у вірші?
 ● Пригадай кілька слів, у яких є звук [ґ].

5. Даринка й Миколка прочитали вірш і висловилися:

У вірші
не всі слова
розміщені
за алфавітом.

У вірші
всі слова
розміщені
за алфавітом.

А яка твоя думка?

Проскануй QR-код
та виконай домашнє завдання.

КОРИСНІ СПРАВИ ТВОЇХ РОВЕСНИКІВ

5 1. Навчися швидко читати слова.

несподівано	ударяють
підкралася	запримітив
попрацювали	вилущуються

2. ГОРІХИ

Зовсім несподівано осінь підкралася. Листя на деревах жовтіє й опадає.

Діти, а з ними й Даринка, прийшли до фруктового саду за селом. Там чоловіки й жінки збивають горіхи.

У руках у всіх довгі палиці. І ними дістають аж до верхечка дерев. Ударяють по гілляках — додолу падають голенькі, ще мокрі горіхи. Вилущуються зі своїх зелених колушків, котяться по землі. Дядько Лесь запримітив дітлахів, питає:

— Що скажете, молоді люди?

— Прийшли вам допомагати, — за всіх відповідає Дарка.

— Це діло, — крутить вуса дядько. — Без вас ми не впораємося. Беріть кошики, носіть горіхи в ящики.

Дарка і Тетянка одразу взяли до роботи. Тимко — ні. Він каже дівчаткам:

— А я не буду носити горіхи. Дядько Лесь мені задурно їх дасть. Він — рідня мені, а ви — чужі.

Дівчатка віднесли кілька кошків, а тоді дядько Лесь зупинив їх:

— Славно попрацювали. Тепер вам належить кожній по десять горіхів.

Простягає руку Дарка, простягає Тетянка. І Тимко простягає.

— А ти, Тимку, хіба працював? — дивується дядько Лесь.

Дівчаткам шкода стає Тимка, хочуть поділитися з ним горіхами. Але хлопчик підбігає до дядька і, не зводячи голови, каже:

— Давайте кошика, я також носитиму...

За Дмитром Герасимчуком

3. ● Коли відбувалися описані події? Як діти допомагали дорослим? Чому дядько Лесь не дав Тимкові горіхів? Чому хлопчик узявся до роботи? Чиї дії ти схвалюєш? Чиї дії тобі не сподобалися? Поясни чому.

● Вислови свої міркування так:

Я схвалюю дії ..., тому що ...

Мені не сподобались дії ..., тому що ...

● Запиши імена дійових осіб в алфавітному порядку. Яке слово напишеш швидше — **Тимко** чи **Тетянка**? Поясни чому.

4. Для чого потрібно знати алфавіт?

АЛФАВІТ

5. ● Прочитай назви птахів. Який птах «зайвий»? Поясни чому.

- Склади алфавітний список перелітних птахів для створення лепбука.

Проскануй QR-код та виконай домашнє завдання.

СЛОВНИКИ — НАШІ ПОМІЧНИКИ

1. За стрілками прочитай слово.

→	С
Л	О
Н	В
И	К

2. СЛОВНИКИ

Словники бувають різні. Словники — це книги, у яких зібрано слова нашої мови.

За орфографічним словником ти можеш дізнатися, як правильно писати слово, з яким наголосом його треба вимовляти.

Тлумачний словник пояснить значення досі невідомого слова.

У фразеологічному словнику ти знайдеш пояснення найуживаніших у творах для дітей та в їхньому мовленні

сталих висловів (фразеологізмів), наприклад: пекти раків, що означає червоніти від сорому.

Перекладні словники призначені для перекладу слів з однієї мови на іншу, наприклад, з української на англійську.

Слова в словниках зазвичай розташовані за абеткою. Щоб знайти слово у словнику, потрібно знати, у якому порядку розміщено букви в абетці. Тому, щоб успішно ними користуватися, потрібно знати алфавіт напам'ять.

Тож не бійся заглядати у словник!

3. Які словники згадуються в тексті?

- Як розташовані слова в усіх словниках?
- У якому словнику можна знайти значення вислову «ловити гав»?

Проскануй QR-код та переглянь онлайн-словники.

4. ● Прочитай. За допомогою орфографічного словника вибери букву або буквосполучення, які потрібно написати.

е ? и
ол_нь

у ? о
з_зуля

е ? и
тел_фон

з ? дз
кукуру__а

- Запиши слова.
- Прочитай прізвища й імена українських письменників. Запиши їх в алфавітному порядку.

Усач Григорій, Артимович Мирослав, Коломієць Тамара, Перелісна Катерина, Григурок Анатолій.

5. Розгляньте клавіатурну розкладку. Обговоріть, чому букви на ній не в алфавітному порядку.

Проскануй QR-код
та виконай домашнє завдання.

У БІБЛІОТЕЦІ

7. Прочитай і відгадай загадку.

Всім про все вона розкаже
і малюочки покаже.
Усіх розуму навчить,
хоч сама завжди мовчить.

З народного

2. **МОНОЛОГ* КНИЖКИ**

Я книжка. Подивіться, яка я гарна і цікава! Сподіваюсь, що ви полюбите мене. Адже я познайомлю вас із незвіданими світами, навчу розрізняти добро і зло. Тільки читайте мене вдумливо, не поспішаючи.

Я пройшла нелегкий шлях, щоб потрапити до ваших рук. Спочатку була високим деревом і росла в лісі. Лісоруби зрубали мене. З дерева робітники на фабриках зробили папір.

Письменники написали оповідання і вірші.

Художники створили малюнки до моїх сторінок. У друкарні мене друкували. А потім розвозили мене у книгарні, бібліотеки. Так я потрапила до вашої школи.

Багато людей працювало, щоб мене створити.

Бережіть мене — я ваша подруга.

За Олександром Моторним

* Монолог — розповідь однієї особи.

3. Перевір себе.

1. Розповідь ведеться від імені:
 - а) книги;
 - б) читача.
2. Будинок, у якому живе багато книг, називають:
 - а) аптекою;
 - б) бібліотекою.

Проскануй QR-код.
Прослухай правила
користування книгою.

4. ● Розгляньте малюнок.

● Дайте імена дітям. Куди прийшли діти?

● Як ти гадаєш, яку книгу вибирає

?

- Яку книгу читає ?

- Яку книгу віддає бібліотекареві ?

- Які книги цікавіші: з ілюстраціями чи без них? Поясніть чому.

4. Яку книгу ти взяв (узяла) читати в бібліотеці? Чим вона тобі подобається? Чи любиш ти ходити до бібліотеки? Висловлюй свої міркування за зразком:

Так (ні), я люблю (не люблю) ходити в бібліотеку, тому що... .

Проскануй QR-код та виконай домашнє завдання.

1. Прочитай вірш.

Хто багато книг читає, той багато дуже знає.
Книжка кожного навчить, як на світі треба жить.
Пам'ятай, дитино мила, що **знання — найбільша сила!**
Що навчивсь в житті робити — за плечима не носити!
Школа всім, як рідна мати. Нас старається навчати.
Повсякчасно і щодня всім дає міцні **знання — найсильнішу зброю в світі**, щоб могли ми краще жити.
Тож берися до науки і приймай цю зброю в руки!

Надія Красоткіна

2. Чим цікавий вірш? Скільки прислів'їв тобі вдалося знайти у вірші?

3. Поясніть одне одному значення виділених висловів.

4. Гра «Зайва літера». Прочитай без букви «ща».

щ щ з о щ щ л о щ с щ н і щ щ з щ в у щ к и щ

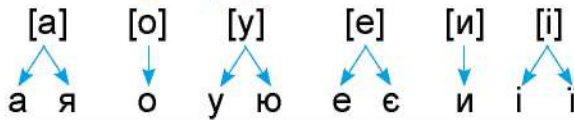
Пригадай! Під час вимовляння голосних звуків повітря вільно проходить через рот. Голосні утворюються за допомогою голосу.

5. З вірша Надії Красоткіної випиши одне прислів'я (на вибір). Підкресли букви, які позначають голосні звуки.

Пригадай!

ГОЛОСНІ ЗВУКИ
та букви, що їх позначають

Проскануй QR-код
та виконай домашнє завдання.

9

1.

СПЛЯЧА КНИГА

На полиці, серед книг про далекі **країни** й небачених звірів, **стояла** велика цікава Книга. У ній розповідалося про могутнього богатиря. Букви в цій Книзі **сяяли**, як розпечене залізо. Вона мала дивну властивість: як тільки доторкнеться палахкуче вогненне слово до людського серця, в ньому займеться вогник. І людина, в **якої** у грудях б'ється серце з цим вогником, стає **могутньою** і непереможною.

Але минув уже не один рік, як Книгу читали. Щотижня Господиня знімала її з полиці, обережно витирала з обкладинки пил і знову ставила на полицю. Книга чекала — ось-ось її прочитають, та ніхто її навіть не розгортав.

Часто до господаря приходили гості. Господар любив показувати книги: дивіться, які в моїх книг красиві палітурки.

Стали вогненні букви меркнути*. Потемніли палкі слова.

Могутній богатир, про якого розповідалося в книзі, заснув. Тепер уже на полиці стояла не Вогненна, а Спляча Книга.

Василь Сухомлинський

**Меркнути — втрачати колір, тьмяніти.*

2. Про що йдеться в тексті? Про що була Велика Книга? Як ти гадаєш, для чого господар збирав книги?
3. Обговоріть, чому Велика Книга перетворилася на Сплячу.
4. Поміркуй, що спільного в назвах предметів:
а) кількість складів; б) звук [й].

яблуко

єнот

юрта

їжак

5. Проведи мовне дослідження.

Крок 1. У назвах яких букв ти чуєш звук [й]?

Крок 2. На якому місці у складі розташовані букви я, ю, є, ї?

Крок 3. Скільки звуків позначають букви я, ю, є, ї на початку складу?

Букви я, ю, є на початку складу позначають два звуки.

Буква ї завжди позначає два звуки.

Звук [й] завжди м'який.

6. ● Випиши з твору Василя Сухомлинського «Спляча Книга» виділені слова. Підкресли букви, які позначають два звуки.
- Прочитай і спиши слова.
Співає, їдальня, якір, лялька.
Пісня, ялинка, ягідка, Олеся.
- Підкресли в кожному рядку «зайве» слово. Поясни, чому ти так гадаєш.

Проскануй QR-код
та виконай домашнє завдання.

ЛІЧИЛКИ

10 1. Гра «Розсипанка».

2. ● Прочитайте. Визначте, що ви прочитали:
а) загадку; б) лічилку.

Раз,	два,	три,	чо	ти	ри —		
ме	не	гра	мо	ти	у	чи	ли,
і	чи	та	ти,	і	пи	са	ти,
і	на	ко	ни	ку	ска	ка	ти.

● Як промовляють слова в лічилці?

3. ЛІЧИЛКА

Раз і два. Раз і два.
В нас лічилка — лісова!
В лісі — дерево дуплисте,
А в дуплі живе сова,
Що жовтаві очі має,
Спить — удень. Вночі — літає.
Добрий сон, сові приснисть!
Я — ховаюсь!
Ти — жмурись!

Григорій Чубай

4. ● Коли і де людям доводиться промовляти слова складами?

● Назви одним словом хлопчика і дівчинку. Вимов слово *дити* протяжно по складах. Скільки голосних звуків у слові *дити*? Скільки складів у цьому слові? Що ти помітив (помітила)?

У слові стільки складів, скільки голосних звуків.

5. ● У «Лічилці» Варвари Гринько знайди слова, у яких по три літери. Назви звуки в цих словах. Скільки звуків у кожному слові?
- Досліди, чи однакова кількість складів у цих словах. Чому?

Склад може складатися з одного голосного звука.

Проскануй QR-код та виконай домашнє завдання.

ВЖЕ ОСІНЬ НА ПОРОЗІ...

1. Навчися швидко читати слова.
пóрожньо	пелюсткі
приємно	мимовóлі
низькорóслі	наполовіну

2. ОСІННІ КВІТИ

Порожньо пізньої **осені** в полі, на луках. Годинами можеш іти по стерні, і ні на чому зупинити погляд. Тому так приємно буває зустріти в цей час на дорозі пізню квітку. Ось **братки**. Їх пелюстки привітно виглядають з-під відмерлих трав. Милуєшся ніжною **квіткою**, що не злякалась їдких жовтневих туманів, холодних дощів, і мимоволі згадуєш іншу пору року.

Так, ці ж самі братки траплялися нам ще навесні.
Чому ж братки цвітуть і навесні, і восени?

Низькорослим квітам на луках улітку живеться не дуже добре: їх затіняють високі трави, хліба. Ніякий метелик не добереться до такої квітки, та й мало сонячного світла дістанеться їй.

Ось чому братки, **вогники**, дзвінець та деякі інші низькорослі бур'яни поспішають відцвісти навесні, коли ще не піднялися хліба на полях і високі злакові трави на луках. Такі ж **умови** настають для них і восени після жнив. Тепер вони зацвітають **удруге**.

За Володимиром Пархоменком

- 3.
- Що цікавого ти дізнався (дізналася) з тексту?
 - Які рослини можуть цвісти двічі на рік? Знайди в тексті речення, у яких пояснюється, чому рослини цвітуть навесні й восени. Виразно прочитай цей уривок.
 - Прочитай прислів'я. Про який осінній місяць у них згадується?

- ☀ Вересень червоне літо проводить, золоту осінь зустрічає.
 - ☀ У вересні синиця просить осінь в гості.
 - ☀ У вересні одна ягода, та й та гірка горобина.

4. ● Знайди і прочитай слова.

у	к	в	е	р	е	с	е	н	ь	р	о
о	ж	о	в	т	е	н	ь	т	ь	б	я
в	а	з	л	и	с	т	о	п	а	д	й

- Що означають ці слова? Запиши назву першого осіннього місяця.

Вéресень

5. ● Що робити, коли слово не поміщається в рядку? Як правильно його перенести?

- Досліді, як потрібно переносити слова з рядка в рядок. Склади правила переносу.

вере-сень осінь
яго-да так

**Для переносу слова ділять на частини.
Слова переносять з рядка в рядок складами.
Склад з однієї букви не залишають у рядку і
не переносять в інший рядок.
Слова, які складаються з одного складу,
не переносять.**

6. ● Випиши виділені слова з тексту «Осінні квіти», поділяючи їх на склади для переносу.
- Виконай завдання на вибір.
 - ✓ Підкресли слово, у якому звуків більше, ніж букв.
 - ✓ Підкресли слово, у якому звуків менше, ніж букв.

Проскануй QR-код
та виконай домашнє завдання.

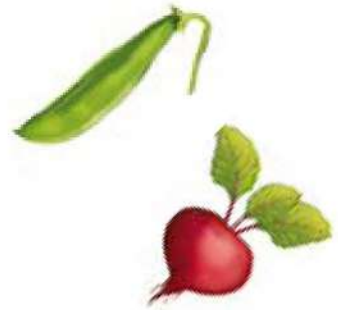
ЗАГАДКИ З ОСІННЬОЇ ГРЯДКИ

- 12 1. Прочитай і відгадай загадки.

- ☀ Ріс на грядці молодець.
Хап за чуба — та й кінець,
бо без нього, кажуть люди,
борщику у нас не буде.
- ☀ Є сусідонька в морквиці,
худорлява, блідолиця.
Добре знають борщ і юшка,
що сусідку звать
- ☀ На городі в холодку
сидить м'яч на ланцюжку.
Утекти б на моріжок, —
не пускає ланцюжок.

- ✿ Як у цирку акробати лізуть вгору по канату, так і він — без рук, без ніг всі тички обвити зміг.
- ✿ У темниці виростає та біленькі зубки має. Хоч гіркий він і пекучий, та корисний і цілющий.

Леся Вознюк

2. ● Добери загальну назву до слів-відгадок.
 ● Згадай інші загадки про городні культури. Загадай їх однокласникам.
3. ● Прочитай слова «навиворіт».

акбаб

авкром

нукрівц

окченос

- Яке слово «зайве»? Чому ти так вважаєш?
- Назви ланцюжок звуків у слові *морква*. Назви приголосні звуки, які стоять у слові підряд, тобто збігаються.

4. Досліді, як потрібно переносити слово, у якому є збіг приголосних звуків.

Крок 1. Уважно подивися, як поділено для переносу слово:

морква — мо-рква, мор-ква, морк-ва.

Крок 2. Зверни увагу, чи розриваються сполучення приголосного з голосним.

Крок 3. Склади правило переносу.

В українській мові є слова, у яких є збіг приголосних звуків. Ці слова переносять по-різному. Сполучення приголосного й голосного не розривають.

5. ● Запиши слова-відгадки загадок зі с. 23 – 24, поділяючи їх на склади для переносу різними способами.

- Прочитай. Випиши слова, правильно поділені для переносу. Поясни свій вибір.

Ба-бка, баб-ка, бабк-а; цві-ркун, цвірк-ун, цвір-кун; тов-стий, товс-тий, товст-ий.

Проскануй QR-код
та виконай домашнє завдання.

1. Загадки — дуже давній вид народної творчості. В сиву давнину загадкам надавали магiчного значення. Вмiле вiдгадування загадок вважалося ознакою розуму. Загадки служили засобом випробовування мудростi, зрiлостi людини. Вiдгадуючи загадки, дiти розвивають уяву, мислення, цiкаво проводять дозвiлля.

Галина Сапун

2. Ознайомся з народними загадками.

- ✿ Під землею птиця кубло звила і яєць нанесла.
 - ✿ Сидить баба серед літа, в сто сорочок одіта.
 - ✿ Сидить дівчина в коморі, а коса її надворі.
 - ✿ Без рук, без ніг, а вилізе на пліт.
 - ✿ Сімсот соколят на одній подушці сплять.
 - ✿ Має шкір сім, витискає сльози всім.
 - ✿ Повна діжка жита п'ятачком накрита.
 - ✿ А що то за коні в гаю на припоні: довгасті, голчасті, зеленої масті, нікого не возять, лише солі просять. Оті коні на припоні — не їдять, не п'ють, а гладшають.
- Які слова допомогли тобі відгадати кожну загадку?
 - Поміркуй, чому капусту порівнюють з бабою, а моркву — з дівчиною. Висловлюй свої думки так:

На мою думку, капусту порівнюють з бабою, тому що... .

3. Даринка й Миколка ділили трискладові слова-відгадки на склади для переносу. Перевір, хто добре знає правила переносу слів, а хто припустився помилок.

кар-топля картоп-ля
ка-пуста капу-ста
ква-соля квасо-ля

со-няшник соняш-ник
ци-буля цибу-ля
о-гірки огір-ки

4. Виправ плутанину.

ХТО Ж РОЗПЛУТАЄ СЛОВА?

За **струмком** дзюрчить село,
небо в сонечку зійшло,
вистрибнув на півня пліт,
кукурікнув сірий кіт,
квітка сіла на бджолу,
дуб старий спиляв пилу...
Хто ж розплутає слова?
Ви не зможете, бува?

Василь Шаройко

5. ● Що тебе здивувало в плутанині?
● Чи можемо назвати плутанину загадкою? Поясни чому.
● Спробуй виправити плутанину.
6. ● Випиши виділені слова, поділяючи їх рисками для переносу.
● Утвори інші слова з літер слова *струмок*. Запиши їх. Чи вдалося тобі утворити 10 слів? А твоїм друзям?

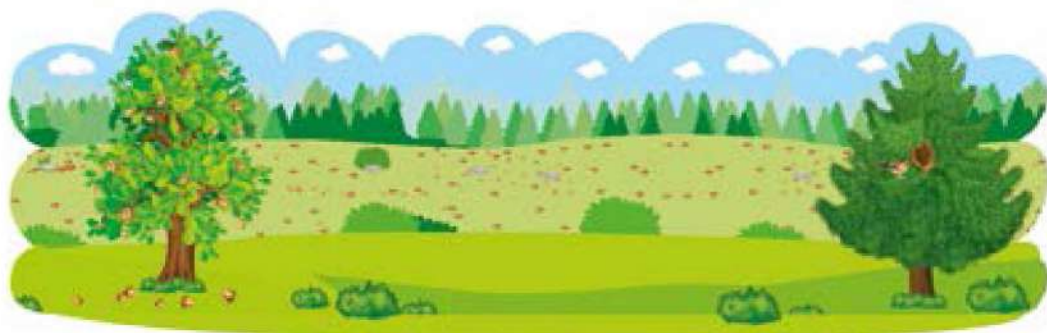

Проскануй QR-код
та виконай домашнє завдання.

ОСІННІ ТУРБОТИ ПЕРНАТИХ

14

1.

СОЙЧИНІ ЖОЛУДІ

Осінній ліс завжди повитий ледь примітною легкою зажурую. Він мовчазний, трохи розчарований несподіваною тишею, холодними туманами, дрібними набридливими дощами.

Посеред галявини росте дуб-велетень. Падають і падають з його густої крони золоті блискітки — дозрілі жолуді. Їх так багато, що трава під дубом нагадує золотавий килим. До дуба підлетіла чимала пташка. Придивився **пильніше** — сойка. Вона накинулася на жолуді. Набрала у дзьоб, змахнула **крильми**, полетіла до старої ялини. Підозріло обдивилася навкруг. Пересвідчувалася, чи ніхто не стежить за нею. І швидко висипала здобич у невеличке дупло.

Сойка швидко збирає жолуді. Та бере не всі підряд, а **найбільші**, дозрілі. Знову набрала жолудів, і так, що навіть дзьоба не може стулити. Злетіла й подалася цього разу до розлогого явора. Сіла, покрутила голівкою. Почала ніжками розчищати місце між кореневищами. Ще раз озирнулася і висипала туди свої жолуді. Прикрила листям і знову полетіла до дуба. Отак без спочинку трудилася, збираючи жолуді й розносячи їх по схованках.

Сойка найбільше вразила мене своєю непосидючістю. Отак цілими днями пташка збирає жолуді, складає їх у потаємні комори-схованки. Не всі **знайде** взимку, бо чимало

їх замете снігом, замурує кригою. Та що більше схованок, то **більше** їжі матиме сойка на зиму.

Ті жолуді, що сойка не знайде під снігом, теж не пропадуть. Настане весна, розтане сніг, і жолуді проростуть. Мине час, і виростуть з них гарні й ставні дуби.

Отак сойка і садить дуби у своєму лісі.

За Володимиром Титаренком

2. ● Про кого йдеться в тексті?
● Чи доводилося тобі спостерігати за сойками?

Проскануй QR-код та переглянь відеоролик про сойку.

- Розкажи, як сойка готується до зими.
- Поміркуй, чому текст має такий заголовок.

3. ● Устав пропущені букви і прочитай слова. Які слова можна скласти з пропущених букв?

Бабу?я, п?друга, ліні?ка, гудзи?, лелек?.

й, а, о, с, к

Ли?он, їж?к, бджо?a, джміл?, олі?ець дз?га.

и, м, л, а, в, ь

Проскануй QR-код. Переглянь відеоролик про різні види мальв.

Проскануй QR-код. Прослухай спів сойки.

- Склади речення зі словом (на вибір).

Про що він клекоче? Спробуй, розбери.

Лелека і лелечиха враз знімаються і летять на луки, до Десни. Лелеченята топчуться у гнізді, перебирають цибатими* ногами, але злетіти не наважуються.

— Лелеко, лелеко, до осені далеко? — знову прибігають до в'яза діти.

Лелека й лелечиха заклопотані. Їм ніколи відповідати. Вони щось говорять до своїх лелеченят. Потім беруться штовхати їх на край гнізда.

— Ой, вони ж розіб'ються! — злякано шепоче Тетянка.

— У них же крила є! — заспокоює її Тарасик.

Лелечата, неохоче відірвавшись від гнізда, злинають у небо.

Плавно летять над садом, над городами, туди, де голубіє річка. А за ними — старі лелеки.

Діти полегшено зітхають і весело галасують.

Ідуть дні за днями. На зеленому човні пропливає літо.

— Лелеко, лелеко, до осені далеко? — виспівують під в'язом Тарасик, Гриць, і Миколка, й Тетянка.

Тиша. У гнізді порожньо. З в'яза зривається **ЖОВТИЙ ЛИСТОЧОК**. Кружляючи в повітрі, поволі опускається на землю.

За Василем Чухлібом

*Цибатий — довгоногий.

2. ● Перевір себе.

1. Ця історія:

а) вигадана;

б) була насправді, реальна.

2. Події відбувалися:

а) навесні і влітку;

б) влітку і восени.

3. Діти спостерігали за:

а) лелеками;

б) сойками.

4. Лелеченят учили літати:

а) лелека й лелечиха;

б) діти.

5. Тетянка хвилювалася, що пташенята:

а) відлетять у вирій;

б) розіб'ються.

- Поміркуй, які речення з тексту можна підписати під малюнками.

3.

- Випиши виділені слова, поділяючи їх рисками для переносу з рядка в рядок.
- Прочитай останній абзац тексту Василя Чухліба «Чи далеко до осені?» Підготуйся писати його під диктування.

4.

Звірте написаний уривок з підручником. Порадьтеся, чи правильно ви перенесли слова.

Проскануй QR-код
та виконай домашнє завдання.

Список використаних джерел:

<https://web.archive.org/save/https://pustunchik.ua/ua/online-school/literature/virshi-pro-shkolu>
<https://web.archive.org/save/https://mala.storinka.org>
<https://web.archive.org/web/20181116103235/http://abetka.ukrlife.org/veselo.html>
<https://web.archive.org/save/http://virchi.pp.net.ua/publ/54-1-0-9476>
https://web.archive.org/web/20181116103430/http://abetka.ukrlife.org/ab_bond.htm
<https://web.archive.org/save/https://naurok.com.ua/teksti-i-testovi-zavdannya-dlya-perevirki-audiyativnih-vmin-33269.html>
https://web.archive.org/save/http://8next.com/umova/1967-umova_144.html
<https://web.archive.org/save/http://zagadki1.ru/ua/zagadka/vsim-pro-vse-vona-rozkazhe.htm>
https://web.archive.org/save/http://imst-biblioteka.at.ua/index/opovidannja_pro_knigu/0-31
<https://web.archive.org/save/http://krasotkina.com/content/%D1%81%D0%B2%D1%8F%D1%82%D0%B0/>
<https://web.archive.org/save/http://www.megaznaika.com.ua/>
<https://web.archive.org/save/http://doshkolenok.kiev.ua/schitalki/241-lichylku.html>
<https://web.archive.org/save/http://megaznaika.com.ua/kazka/osinni-opovidannya-volodymyr-parhomenko/>
https://web.archive.org/save/http://abetka.ukrlife.org/zagadky_vozn5.htm
<https://web.archive.org/save/http://8next.com/readlist/5146-t087.html>
<https://web.archive.org/save/http://megaznaika.com.ua/kazka/chy-daleko-do-oseni-vasyl-chuhlib/>
<https://web.archive.org/save/https://kazky.org.ua/zbirky/ukrajinski-narodni-kazky/rukavyczka>
Тисяча п'ятсот загадок / Уклад.: Л. Вознюк — Тернопіль: підручники і посібники, 2016. — 208 с.

